

# МАЛИЙ І СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС ЯК ДРАЙВЕР ПОВОЄННОГО ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ

*Василь Валерійович Попадинець*  
*Державний податковий університет*  
*м.Ірпінь, Україна*  
*Здобувач вищої освіти, група ТЕБ-21-1*

Малий і середній бізнес (МСБ) змінює ключову роль у відновленні економіки в пост-конфліктний період, слугуючи основою для швидкого створення робочих місць, відновлення економічної активності та зміцнення соціальної стабільності.

Однак розвиток МСБ у воєнний період стикається з численними викликами, які можуть уповільнити або ускладнити відновлення. Серед головних проблем - зруйнована інфраструктура, дефіцит фінансових ресурсів, нестабільна політична ситуація та знижена купівельна спроможність населення. Крім того, через бойові дії багато кваліфікованих кадрів вийшли за кордон, що створює дефіцит робочої сили та ускладнює пошук фахівців на місцевому ринку праці. Тим не менше, правильно

Важливим фактором для успішного відновлення економіки в країні є звичайно безкоштовна фінансова підтримка, малий і середній бізнес потребує інституційної підтримки, яка включає спрощення адміністративних процедур, полегшення податкового навантаження та створення програми підвищення кваліфікації для підприємців. Адміністративні бар'єри, які існували до конфлікту, можуть ще більше ускладнити діяльність бізнесу в умовах відбудови, особливо якщо ресурси обмежені. Спрощення процесів реєстрації бізнесу, зниження податків на початкових етапах діяльності та податкові канікули для нових підприємств можуть дати МСБ додаткові стимули для зростання.

Малий та середній бізнес є основою економіки України, вони становлять 99,98 відсотка всіх суб'єктів господарювання в Україні, забезпечують 74 відсотки всіх робочих місць і створюють 64 відсотки вартості. Незважаючи на виняткову економічну стійкість, українська економіка долає значні виклики. За попередніми даними Національного банку України (НБУ), Мінекономіки підрахувало, що вартість експорту товарів у січні – листопаді 2023 року скоротилася на 16,8 відсотка порівняно з аналогічним періодом 2022 року[1].

Відбулося зміщення тенденції імпорту послуг. Після незначного зростання на 0,9 відсотка в січні-серпні 2023 року, у вересні-листопаді 2023

року спостерігався помітний спад, показник був на 6,1 відсотка нижче, ніж за той самий період 2022 року. Це зниження можна пояснити скороченням імпорту туристичних послуг на 7,3 відсотка. Враховуючи масштаби вимушеного переміщення в країні, у січні – листопаді 2023 року туристичні послуги становили 70,6 відсотка всього імпорту послуг, що опосередковано свідчить про поступове повернення українців додому.[2].

У довгостроковій перспективі підприємства очікують прискорення економічного зростання з прогнозованими темпами до шести відсотків у 2025 році та 7,5 відсотка у 2026 році. Однак ці прогнози засновані на припущенні, що суттєвих змін у ситуації безпеки не буде. Це означає, що за базовим сценарієм економіка функціонуватиме лише за рахунок виробничих фондів, які зараз діють на підконтрольній уряду України території. Тобто, згідно з базовими припущеннями щодо зростання, Україна може не досягти довоєнного рівня реального виробництва в межах прогнозного горизонту. Незважаючи на безпекову невизначеність, Україна має потенціал для прискорення свого розвитку завдяки підвищенню ефективності наявного рівня економіки, зменшення розмірів тіньової економіки та створення сприятливих умов для ведення бізнесу. Запланована інтеграція з ЄС також може прискорити зближення рівнів доходів із рівнями держав-членів ЄС до 2030-2050 рр., створюючи значні стимули для економічного розвитку.[3].

Таким чином, успіх економічного відновлення післявоєнної України значною мірою залежить від спільних зусиль приватного сектора, держав та міжнародних партнерів. Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу, інвестиції в інновації та екологічні рішення, підтримка різноманітних секторів і підвищення рівня кваліфікації підприємців стануть фундаментом для економіки, яка буде більш стійкою, інклюзивною та орієнтованою на довгострокове зростання. Лише об'єднуючи зусилля та концентруючи ресурси на найбільш перспективних напрямках, можна досягти сталого розвитку та створити міцну основу для майбутнього нашої країни.

### **Цитування**

1. Світовий банк. **"Малі та середні підприємства як основа економічного зростання і створення робочих місць"** . Офіційний сайт Світового банку. Доступно за посиланням:<https://www.worldbank.org>
2. Національний банк України <https://bank.gov.ua/>

3. Програма розвитку ООН (ПРООН). **«Інновації та стале відновлення в країнах, що розвиваються: роль МСБ»**. Доступно на сайті ПРООН:<https://www.undp.org>